

ISSUE №34
Part №3

International periodic scientific journal
ONLINE
www.moderntechno.de

Indexed in
INDEXCOPERNICUS
(ICV: 84.86)

MODERN ENGINEERING AND INNOVATIVE TECHNOLOGIES

Issue №34
Part 3
August 2024

Published by:
Sergeieva&Co
Karlsruhe, Germany

ISSN 2567-5273
DOI 10.30890/2567-5273

Editor: Shibaev Alexander Grigoryevich, *Doctor of Technical Sciences, Professor, Academician*
Scientific Secretary: Kuprienko Sergey, *PhD in technical sciences*

Editorial board: More than 350 doctors of science. Full list on page:
https://www.moderntechno.de/index.php/swj/about/editorialTeam

Expert Board of the journal: Full list on page:
https://www.moderntechno.de/index.php/swj/expertteam

The International Scientific Periodical Journal **"Modern engineering and innovative technologies"** has been published since 2017 and has gained considerable recognition among domestic and foreign researchers and scholars.
Periodicity of publication: 6 times a year
The journal activity is driven by the following objectives:

- Broadcasting young researchers and scholars outcomes to wide scientific audience
- Fostering knowledge exchange in scientific community
- Promotion of the unification in scientific approach
- Creation of basis for innovation and new scientific approaches as well as discoveries in unknown domains

The journal purposefully acquaints the reader with the original research of authors in various fields of science, the best examples of scientific journalism.
Publications of the journal are intended for a wide readership - all those who love science. The materials published in the journal reflect current problems and affect the interests of the entire public.
Each article in the journal includes general information in English.
The journal is registered in IndexCopernicus, GoogleScholar.

DOI: 10.30890/2567-5273.2024-34-03

Published by:
Sergeieva&Co
Lußstr. 13
76227 Karlsruhe, Germany
e-mail: editor@moderntechno.de
site: www.moderntechno.de

Copyright
© Authors, scientific texts 2024

http://www.moderntechno.de/index.php/meit/article/view/meit34-00-005
DOI: 10.30890/2567-5273.2024-34-00-005

УДК 811-054.7(4-15)

MENTORING PROGRAMMES FOR ADULT MIGRANTS IN PORTUGAL
МЕНТОРСЬКІ ПРОГРАМИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ МІГРАНТІВ У ПОРТУГАЛІЇ

Gut Natalia / Гут Н.В.,
Ph.D. (Philology), as.prof. / канд. філол. наук, доцент,
ORCID: 0000-0002-0170-8006
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical Univeristy,
Uman, 2 Sadova St., 20300, Ukraine
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини, Умань, вул. Садова, 2, 20300, Україна

Анотація. *Стаття висвітлює роль менторства як однієї із форм підтримки новоприбулих мігрантів та окреслює кращі практики в цій галузі, які впроваджувалися в Португалії. З'ясовано, що успішна інтеграція мігрантів залежить насамперед від підтримки на початку їхнього входження в приймаюче суспільство. У таких випадках менторські програми можуть відігравати важливу роль у створенні умов для досягнення успіху, розвитку мовних навичок, соціальної адаптації та пошуку місць кращого працевлаштування вказаної верстви населення. Стаття описує етапи впровадження Програми наставництва для мігрантів, яка розпочалася як пілотний проєкт, розроблений у партнерстві з Верховною комісією з питань міграції та Групою рефлексії та підтримки корпоративного громадянства. Програма засвідчила ефективність розробленого інструменту, навчальних матеріалів, та процедури моніторингу, забезпечуючи професійний розвиток, культурну адаптацію, психологічну підтримку дорослих мігрантів з одного боку, та стала прикладом залучення громадян приймаючої країни до волонтерства, соціальної відповідальності та міжкультурного діалогу з іншого.*

Ключові слова: *дорослі мігранти, менторські програми, менторство, держави-члени ЄС, інтеграція мігрантів у приймаюче суспільство, наставники, підопічні.*

Вступ.

Міграцію традиційно вважають важливим фактором у формуванні суспільства та економіки будь-якої приймаючої країни. Португалія, маючи найбільш ефективне законодавство щодо врегулювання міграційних потоків, стала країною ЄС, де вихідці з України, наприклад, за своєю кількістю посідають п'яте місце (4,3%) серед офіційно зареєстрованих мігрантів. Як засвідчують дані офіційних відомств, скорочення кількості громадян України на території Португалії обумовлюється головним чином не масовим виїздом з країни, а, набуттям португальського громадянства, коли вони вибувають зі списку іноземних громадян [8].

Як відомо, інтеграція мігрантів у приймаюче суспільство не обмежується певним періодом часу, а тому політика приймаючої країни повинна бути спрямована на довготривалу підтримку цієї категорії громадян. З іншого боку, допомога мігрантам і приймаючим громадам на якомога більш ранньому етапі є досить ефективною. Інтеграція може розпочатися ще до прибуття в країни ЄС. Тому держави-члени повинні, де це можливо, розробляти і розширювати ініціативи з підготовки таких громадян ще до в'їзду (наприклад, проведення курсів) й ефективно пов'язувати їх із заходами після прибуття, щоб полегшити і прискорити процес входження в суспільство, в тому числі в контексті розселення і спонсорства з боку громади. Запропонований Європейською

комісією План дій з інтеграції та інклюзії на 2021-2027 роки визначає наставництво і менторство ключовою ланкою для успішної соціальної адаптації мігранта на всьому шляху [3, с. 11–18].

Основний текст.

Метою цієї статті є розкриття тієї ролі, яку менторство може відігравати в житті новоприбулих мігрантів, а також опис прикладів кращих практик в цій галузі, які впроваджувалися в Португалії.

Менторство, або менторинг – це взаємні відносини, які передбачають передачу знань та обмін досвідом між двома особами: ментором та підопічним [5]. Ментор, як правило, більш досвідчений, спрямовує та підтримує підопічного, який прагне професійного та особистісного зростання. Менторство визначається як динамічний процес навчання з акцентом на міжособистісному зв'язку та індивідуальному керівництві. Наставник не просто дає поради підопічному, а й допомагає визначати цілі та підтримує його у пошуку рішень окремих проблем [2; 5].

Як зазначено в Плані дій з інтеграції та інклюзії на 2021-2027 роки, ЄС допомагає всім суб'єктам інтеграції шляхом фінансування, розробки практичних інструментів, координації дій та встановлення відповідного партнерства. Однак, національні уряди несуть основну відповідальність за загальну розробку інтеграційної та соціальної політики, такої як освіта, працевлаштування, поселення та охорона здоров'я, адже інтеграція розпочинається в тому селі, місті та регіоні, де мігранти живуть, працюють та відвідують заклади формальної чи неформальної освіти. Місцевий рівень відіграє ключову роль у прийомі та орієнтації новоприбулих, коли вони вперше приїжджають до нової країни, при чому учасниками ефективної та комплексної інтеграційної політики, з одного боку, є неурядові організації, навчальні заклади, роботодавці та соціально-економічні партнери, церкви, релігійні та інші спільноти, молодіжні, студентські, діаспорні організації, а з іншого – самі мігранти [3, с. 8]. Таким чином, інтеграція – це двосторонній процес, а її ефективність залежить від активної участі та співпраці всіх залучених сторін в першу чергу на місцевому рівні.

В Португалії менторська підтримка надається переважно місцевими громадами мігрантів на неформальному рівні, або ж центрами зайнятості, службами та організаціями, що співпрацюють із такою категорією населення, на формальному. На різних етапах інтеграційного процесу така підтримка діє, коли йдеться про мовне питання, отримання нової професії та пошук роботи, чи житла.

На особливу увагу заслуговує Програма наставництва для мігрантів, яка розпочалася у 2014 році як пілотний проєкт, розроблений у партнерстві з Верховною комісією з питань міграції (High Commission for Migrations) та Групою рефлексії та підтримки корпоративного громадянства (the Group of Reflection and Support to Corporate Citizenship), організацією, що складається з компаній, які започатковують значну кількість процесів у сфері корпоративного волонтерства [4]. Ідея Проєкту співвідносилася із іншою європейською ініціативою, створеною у 2002 році для підтримки шляхом наставництва жінок-

іммігранток у Данії під час їхньої інтеграції в цій країні. Основною метою Програми наставництва для мігрантів було залучення приватного сектору (компаній, неурядових організацій, інститутів), муніципалітетів та приймаючої громади (волонтерів) до корпоративної соціальної відповідальності; поглиблення розуміння інтеграції як динамічного, двостороннього процесу взаємного пристосування; інтенсифікація зацікавленості приймаючої сторони як фундаментального виміру у розробці інтеграційної політики. Врешті решт, понад 50 партнерів (як правило, місцеві муніципалітети, асоціації, клуби та центри різного рівня) об'єдналися у національну мережу та отримали доступ до методології та матеріалів Програми. В Проєкті взяло участь 124 мігранти та 67 наставників (2014-2020 рр.) по всій країні, що сприяло обміну досвідом, допомозі та підтримці між португальськими громадянами та іммігрантами у вирішенні подібних проблем, турбот і подолання щоденних викликів [7]. У цьому контексті основними цілями Проєкту було надати ще один додатковий інструмент для сприяння адаптації мігрантів у Португалії; забезпечити орієнтацію та підтримку біженців, яких там приймають; усунути бар'єри на шляху інтеграції та сприяти рівності можливостей; усунути упередження та створити місця зустрічей для новоприбулих і корінних жителів, щоб сприяти особистому, соціальному та організаційному збагаченню; допомагати волонтерам досягти кращого розуміння світу та інших груп людей.

Проєкт впроваджувався в кілька етапів:

1) партнери поширювали основні положення Програми на місцевому рівні, використовуючи листівки, радіоролики, відеоролики з контактами різних служб;
2) після цього створювалася база учасників Проєкту: для того, щоб взяти участь у проєкті, наставники та підопічні надсилали свої заявки через онлайн-форму; їх запрошували на індивідуальну співбесіду, щоб перевірити кваліфікацію, мотивацію, очікування тощо;
3) наставники та підопічні підбиралися відповідно до інформації у профілях, зареєстрованих у базі даних;
4) обидві сторони збиралися разом, щоб підписати угоду щодо виконання своїх обов'язків.

На місцевому рівні наставники та підопічні проходили початкову підготовку для спільного осмислення своїх ролей та для їх ефективного виконання. По всій країні проводилися заходи з налагодження зв'язків та для обміну досвідом. Цьому також сприяли тренінги для партнерів Проєкту (обговорення методології, процедур, інструментів тощо) для розвитку їхніх компетентностей в управлінні наставництвом. Для поглиблення рефлексії був також доступний набір навчальних матеріалів он-лайн, який включав короткі відеоролики, Посібник реалізації Програми наставництва для мігрантів [1], інші корисні ресурси. Навчальні модулі програми розроблялися за наступними темами: як розповісти про Проєкт учасникам та іншим потенційним партнерам; як розробляти навчальні семінари для учасників (менторів та підопічних), враховуючи теоретичні припущення та референтні концепції; як використовувати IT-платформу для управління процесами наставництва, тощо.

Етап безпосередньої співпраці наставників та підопічних передбачав щотижневі зустрічі, під час яких волонтери з їхнім життєвим досвідом, професійними навичками та активною громадською позицією надавали мігрантам підтримку та настанови для досягнення встановленого плану. Крім того, мігранти Проєкту мали доступ до професійних мереж та контактів свого наставника, могли отримати поради щодо подачі заяв на роботу та проходження співбесіди, культурних аспектів та можливостей працевлаштування. Ментори переважно допомагали своїм підопічним зробити резюме більш привабливим, підготуватися до співбесіди, укласти бізнес-план для розвитку власного підприємства, орендувати житло, краще зрозуміти механізми державного управління (послуг), і, врешті решт, практикувати португальську мову.

Моніторинг ефективності впровадження програми здійснювався як під час всього періоду співпраці наставників із підопічними (команда управління Проєктом контактувала з учасниками, щоб отримати рефлексію на проміжному етапі, а також відповісти на будь-які питання, що виникали в обох сторін під час процесу), так і по завершенню Програми, щоб оцінити ефективність досягнення підопічними цілей, надати можливість їх переформулювати та розпочати новий процес наставництва [1, с. 23].

Тобто, менторинг є унікальним і цінним досвідом, співпрацею, яка може бути вигідна для обох сторін. З одного боку, для мігрантів, яким допомагають наставники, це може означати швидше долання проблем повсякденного життя або, навіть, можливість отримати основну підтримку на шляху до реалізації планів, а з іншого – наставники та волонтери завдяки такій діяльності можуть збагачувати досвід в робочому середовищі та в організаційній культурі, щодня удосконалюючи навички співпраці в міжкультурному середовищі, виражаючи свою громадянську позицію, яка передбачає їхню активну участь у соціалізації такої частини населення. Це водночас і заходи щодо сприяння інтеграції мігрантів – через партнерів, які надають підтримку в різних сферах, і підвищення обізнаності щодо міжкультурного діалогу, залучення до волонтерства у приймаючому суспільстві [4].

Португальський досвід та інші дослідження щодо використання програм наставництва в політиці інтеграції мігрантів свідчать про високу ефективність цієї стратегії. Такі моделі співпраці є кращим доповненням до більш професійних, цілеспрямованих ініціатив з підготовленим персоналом, які вимагають залучення більшого об’єму коштів із бюджету приймаючої країни [6, С. 570]. Ця діяльність може мати досить низький рівень втрат та значні результати, адже розвиває мовні навички, що є ключовим аспектом соціальної адаптації та знайомства із місцевою культурою в більш позитивній та комфортній атмосфері, стимулює до професійного розвитку та кар’єрного зростання, допомагає орієнтуванні на ринку праці. Налагоджені стосунки, а також потреби, визначені громадянином-мігрантом, сприяють більшій відкритості та зміні менталітету (як у наставників, так і у підопічних), а отже, зближенню різних народів у міжкультурному діалозі.

Висновки.

Успішна інтеграція мігрантів залежить як від дій на початку їхнього входження в приймаюче суспільство, так і від плану довгострокової підтримки. У таких випадках менторські програми допомагають у створенні умов для досягнення успіху, розвитку мовних навичок, соціальній адаптації та пошуку місць кращого працевлаштування вказаної верстви населення. На думку автора, у сучасних реаліях, коли країни ЄС переповнені біженцями з України внаслідок війни та мігрантами з інших регіонів світу, приклади недорогих ефективних ініціатив та результативних проєктів можуть стати в нагоді приймаючим країнам у виробленні їх соціальної стратегії. Досвід Португалії в цій сфері доводить, що менторство безперечно відіграє важливу роль в житті мігрантів, оскільки забезпечує професійний розвиток, культурну адаптацію, психологічну підтримку через зниження відчуття самотності та соціальної ізоляції, але ця діяльність може також стати прикладом залучення громадян приймаючої країни до міжкультурного діалогу. Програма менторства для мігрантів, впроваджуючись у кілька етапів, засвідчила ефективність розробленого інструменту, навчальних матеріалів, та процедури моніторингу, стала прикладом кращого взаєморозуміння між новоприбулими мігрантами та корінними громадянами, сприяла просуванню волонтерства і корпоративної соціальної відповідальності в приймаючому суспільстві.

Список джерел:

1. ACM and IP - Alto Comissariado para as Migrações eds., (2014). *Programa Mentores para Migrantes: Guia de implementação*. Lisboa: TerraDesign. Available at: https://www.acm.gov.pt/documents/10181/28767/AF_guia_implementacao+net+%281%29.pdf/a736c053-13fb-44fd-bc2e-65f27be90144

2. Berkeley Lab Computing Sciences. (n.d.). *What is Mentorship?* [online] Available at: https://cs.lbl.gov/diversity-equity-and-inclusion/csa-mentoring-program/what-is-mentorship/

3. European Commission ed., (2020). *Communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions. Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027*. Brussels

4. migrant-integration.ec.europa.eu. (2014). *Mentoring Program for Migrants | European Website on Integration*. [online] Available at: https://migrant-integration.ec.europa.eu/integration-practice/mentoring-program-migrants_en [Accessed 10 Jul. 2024]

5. Reeves, M. (2023). *What is Mentoring? Meaning, Benefits, and Types | Together Mentoring Software*. [online] www.togetherplatform.com. Available at: https://www.togetherplatform.com/blog/what-is-mentoring-meaning-benefits-and-types

6. Todorova, M. (2023). Менторство як шлях допомоги при соціально-емоційних проблемах внутрішньо переміщених українських сімей, *Public Administration and Regional Development,* (20), pp. 567–

588. DOI:10.34132/pard2023.20.13

7. www.acm.gov.pt. (n.d.). *What is the Mentors Program for Migrants? - ArtigoDetalhe - ACM*. [online] Available at: https://www.acm.gov.pt/-/programa-de-mentores-para-imigrantes [Accessed 10 Jul. 2024]

8. www.spilka.pt. (n.d.). *Головна СУП*. [online] Available at: https://www.spilka.pt/

Abstract. *The article highlights the role of mentoring as the form of support for newly arrived migrants and the best practices in this area that have been implemented in Portugal. It has been found that successful integration of migrants depends on support provided at the beginning of their entry into the host society. In such cases, mentoring programmes can play an important role in creating conditions for individual success, development of language skills, social adaptation and finding better work place. The article describes the stages of implementation of Mentoring Program for Migrants, which began as a pilot project developed in partnership with the High Commission for Migration and the Group of Reflection and Support to Corporate Citizenship. The programme proved the effectiveness of the developed tools, training materials, and monitoring procedure. It was known to provide professional development, cultural adaptation, and psychological support to adult migrants on the one hand, and become an example of engaging host country citizens in volunteering, social responsibility, and intercultural dialogue on the other.*

Key words: *adult migrants, mentoring programmes, mentoring, EU member states, migrants' integration into the host society, mentors, mentees.*